

Am continuat cu oarecare exasperare, încrâncenare și chiar disperare cercetările comparative, realizând din păcate că antroponimul Labiș, chiar dacă poate fi privit ca exonim, nu poate fi asociat cu primul val gepidic, ci cel mult cu valul "pseudo-slav" din secolul al VII-lea, pe care eu am preferat să-l denumesc drept un "val (pseudo)-gepidic" târziu (Explicații: antroponimul este prezent mai mult în județul Suceava, de unde era și scriitorul. Dar prin acest val de secol al VII-lea pot justifica și asocierea Telenești Rp. Moldova cu Tallinn Estonia, precum și Gâdinți Neamț cu Gdansk Polonia).

Am procedat la trecerea "în revistă" a listei monumentelor istorice pe județe și am realizat că localitățile selectate de mine pentru a fi analizate sunt sate de o mai mică importanță.

În plus, localitățile montane sunt mult mai conservatoare, dar cele de șes au cunoscut multiple fluxuri și afluxuri, astfel încât eventualele urme vechi practic s-au estompat (s-au șters). Speranța de a găsi antroponime sau toponime relevante este deci redusă.

Am analizat în consecință proximitatea localităților, sperând la găsirea unor toponime (extragine, indragine) care să ofere unele indicii. Astfel, lângă Băile Olănești, satele Tisa și Livadia sunt învecinate, dar alte indicii nu am mai găsit (un Olaine se află la sud de Riga, Letonia). Altfel spus, nu trebuie analizate și comparate oiconimele individual, ci în asociere cu alte dovezi indicative. Există un Valka la granița cu Estonia, pe râul Seda (comparație pentru Vâlcea, deși lacul Volcea Palus și localitatea Valcum de pe un afluent nordic al Dravei din

Pannonia par mai probabile). Pe de altă parte livonianul Ūžkilā semnifică Satul Nou și e mai probabil să fie asociat cu oiconimele de lângă Oklând/Ocland Harghita (**Satu Nou/Homoródújfalú și Crăciunel/Karácsonfalva, iar Okland cu râul Auce, afluent al Lielupe, Letonia sau hidronimul vechi Auha**

). Atunci, teoretic urme posibil livoniene ar trebui căutate mai mult în secuime (poate Lövete/Lueta, Lóvész/Livezi și altele) sau în difuzia din fostele județe Secuieni (posibil: Prahova) și respectiv Rp. Moldova (Oclanda județul Soroca).

Recunosc că singurele toponime care mi-au atras atenția întrucâtva se situează în județul Buzău în localitatea Proșca comuna Năeni (Vârful Proșca, Dealul Proșca, Valea Proștii), pe care o corelez cu cetatea istorică fortificată de pe valea Strumei, Prosek (stăpânită temporar de vlahul sau vlasul Dobromir Hris), dar și cu etnonimul vechilor prusi. Dobromir Hris și vlahii sau vlasii săi (în număr de cinci sute) fuseseră mercenari ai Imperiului Bizantin și astfel primiseră, pentru serviciile lor militare, fieful Prosekului (Hris și ca ginere al generalului bizantin Manuel Kamitzes). Țarul bulgar Caloian invadează valea Strumei în 1202 și probabil preia controlul fortificației (deși Dobromir Hris luptase contra Asăneștilor, în final acceptase suzeranitatea bulgară, dar tot a pierdut se pare cetatea Prosek). E posibil ca urme ale acestor vlahi/vlasi să le regăsim astăzi (ca posibilitate, desigur cu reținere în localitatea Sermenin din FYROM sau difuz printre megleno-români). Mai sigur este ca strămoșii lui Dobromir Hris și ai vlahiilor săi să fi fost asociați liderilor gepizi (Reptila și episcopul arian) care au trecut în Imperiul Bizantin ? Controlul cetății Prosek și a văii Strumei sunt preluate de către Dobromir Strez (nepot de soră al țărilor Ioan Asen I, Teodor încoronat ca Petru, Caloian și frate bun cu țularul Borilă Strez). O localitate Strezeni se află pe râul Nișcov, între Tisău Buzău și Glod Prahova, imediat la nord de satul Proșca.

Și în județul Mureș, în dreptul satului Livezeni, mi-a atras atenția toponimul Duduma, pentru care nu am vreo explicație clară.

În consecință, evidențierea eventualelor urme nu pare deloc simplă.

Am analizat și lucrarea d-lui Vasile Diamandi-Aminceanul- "Românii din peninsula Balcanică", 1938, Tiparul Universitar, București. În lista finală cu numele martirilor aromâni, pentru regiunea Veria-Xirolivad-Doliani-Selia, am reținut antroponimele Iani Dzima (ținuturile Kurzeme/Vidzeme din Letonia), Gh. Șulă, Sterie Gota (!?). Pentru localitatea Livezi din sudul Megleniei (dar locuită de aromâni) nu am reținut nimic, din păcate.

O încercare de verificare a ipotezelor gepidă (gotică), vechi prussă și livoniană

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE
Joi, 07 Ianuarie 2021 13:33 -

Verificările ipotezelor nu sunt totuși deloc simple.

□ □ **Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE din surse scrise și internet, cercetări pentru o lucrare literară**